

НАРЕДБА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРИДОБИТО ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ И ЗАВЪРШЕНИ ПЕРИОДИ НА ОБУЧЕНИЕ В ЧУЖДЕСТРАННИ ВИСШИ УЧИЛИЩА

Обн. - ДВ, бр. 69 от 22.08.2000 г.; изм. и доп., бр. 25 от 03.04.2009 г.; изм., бр. 79 от 06.10.2009 г.; изм. и доп., бр. 59 от 31.07.2010 г.

Приета с ПМС № 168 от 14.08.2000 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и на завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища.

Чл. 2. Право на признаване на придобито висше образование и на завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища имат български граждани, чужденци и лица със статут на бежанци, които са се обучавали във висши училища, създадени и функциониращи по законоустановения ред в страната, в която е придобито висшето образование, или са завършени периодите на обучение.

Чл. 3. При признаването на придобито висше образование и на завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища не се допуска дискриминация на основание на възраст, пол, раса, инвалидност, език, религия, политически или други убеждения, национален, етнически или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имуществено, родословно или друго състояние или на основата на каквото и да е обстоятелство, което не е свързано с образованието, за което се иска признаване.

Чл. 4. (1) Висше образование, придобито в чуждестранно висше училище, се удостоверява с диплома или с друг аналогичен документ, издаден от образователна институция, призната от компетентен държавен орган за част от системата на светското висше образование на съответната държава.

(2) Периодът на обучение като част от програма за висше образование, завършен в чуждестранно висше училище, признато от компетентен държавен орган за част от системата на светското висше образование на съответната държава, се удостоверява с академична справка или с друг аналогичен документ.

(3) Компетентен орган за признаване на висше образование по ал. 1 е министърът на образованието, младежта и науката, а по ал. 2 - ректорът на висшето училище, от което лицето е поискало признаване на период на обучение, завършен в чуждестранно висше училище.

Раздел II

Признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища

Чл. 5. Признаването на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, е официално писмено потвърждение на стойността на дипломата за висше образование или на друг аналогичен документ, издаден от образователна институция, призната от компетентен държавен орган за част от системата на светското висше образование на съответната държава.

Чл. 6. Признаването на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, се извършва с цел:

1. достъп до по-нататъшно обучение в системата на висшето образование, до обучение за повишаване на квалификацията и до докторантура;
2. използване на научно звание;
3. улесняване на достъпа до пазара на труда.

Чл. 7. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; доп., бр. 59 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Процедурата по признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, се организира от министъра на образованието, младежта и науката чрез Националния център за информация и документация(НАЦИД) .

(2) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Министърът на образованието и науката назначава със заповед комисия, която включва председател - заместник-министър на образованието, младежта и науката, и 12 членове, от които 10 хабилитирани лица от основните области на висшето образование, двама представители на Министерството на образованието, младежта и науката и секретар длъжностно лице от администрацията на НАЦИД без право на глас. При обсъждане на специфични случаи на заседанията на комисията могат да бъдат канени като консултанти представители на министерства, ведомства, висши училища и други институции без право на глас.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Комисията по ал. 2 е с мандат 2 години, заседава най-малко веднъж на месечно и приема становището си с обикновено мнозинство.

(4) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Заседанията на комисията са редовни, ако присъстват не по-малко от половината от членовете ѝ.

(5) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) При отсъствие на председателя заседанията на комисията се водят от един от представителите на Министерството на образованието, младежта и науката, когато председателят писмено е определил преди заседанието.

(6) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) (6) За заседанията на комисията се изготвя протокол, който се подписва от председателя и от секретаря.

(7) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) (7) Министърът на образованието, младежта и науката утвърждава правилата за работа на комисията по ал. 2.

Чл. 7а.(Нов - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) (1) Не се допуска до разглеждане в заседание на комисията по чл. 7, ал. 2:

1. представен за признаване документ, който не е диплома или друг аналогичен документ за висше образование и не е издаден при условията на чл. 4, ал. 1.

2. диплома, издадена от чуждестранно висше училище, признато от компетентен държавен орган на съответната държава по местонахождение на висшето училище за част от системата с на светско висше образование, но обучението е проведено в структури на територията на друга държава, които не са открити и не функционират по законоустановения ред.

(2) В случаите по ал. 1 изпълнителният директор на НАЦИД уведомява писмено заявителя или упълномощеното от него лице, представило документа, за недопускане до разглеждането му.

Чл. 8. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм и доп., бр. 59 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Лицата, желаещи признаване на висше образование, представят в НАЦИД следните документи:

1. (доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) заявление по образец, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката ;

2. (доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) оригинал и копие на диплома за завършено средно образование;

3. (нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) оригинал и копие на диплома за завършена предходна образователно-квалификационна степен, придобита в Република България, или удостоверение за призната предходна образователно - квалификационна степен на придобито висше образование в чужбина, ако заявителят притежава такива;

4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм., бр. 59 от 2010 г.) оригинал и копие на дипломата за висше образование или на друг аналогичен документ, издаден от образователна институция, призната от компетентен държавен орган за част от системата на светското висше образование на съответната държава;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм. изцяло, бр. 59 от 2010 г.) оригинал и копие на приложението към дипломата, както и оригинал и копие на европейско дипломно приложение, ако притежават такова;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) документ за платена държавна такса за извършване на процедурата по признаване на образованието;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) оригинал и копие на документ за самоличност;

8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; доп., бр. 59 от 2010 г.) декларация за истинността на посочените данни и за това, че им е известна отговорността за представяне на неверни данни, която се носи по реда на Наказателния кодекс на Република България; когато заявлението се подава от упълномощено лице, то попълва и представя декларация по образец, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката, за това, че заявлението и документите към него са предоставени от заявителя.

9. (нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) документ, удостоверяващ промяната в имената на заявителя, ако е налице такава промяна;

10. (нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) други документи, които според заявителя имат значение за исканото признаване.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; отм., бр. 59 от 2010 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; доп., бр. 59 от 2010 г.) Документите по ал. 1, т. 2-5 се легализират, превеждат и заверяват в съответствие с разпоредбите на международните договори на Република България с държавата, в която са издадени, а при липса на такива разпоредби - по общия ред за легализациите, преводите и заверките на документи и други книжа. Документите по ал. 1, т. 9 и 10, представени на чужд език, трябва да бъдат придружени с превод на български.

(4) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) Подаването на документите по ал. 1 се осъществява лично от заявителя или чрез упълномощено от него лице в НАЦИД или по електронен път.

(5) (Изм. изцяло - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; предишна ал. (4), изм., бр. 59 от 2010 г.) Длъжностно лице от администрацията на НАЦИД проверява документите по ал. 1 при подаването им и в 14-дневен срок след проверката заявителят или упълномощеното от него лице може да получи оригиналите на документите с изключение на документа за самоличност, който се връща веднага.

(6) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) В случаите на подаване на документите по електронен път към заявлението се прилагат сканирани копия на изискваните документи, подписани с универсален електронен подпис. Заявителят е длъжен в срок 30 дни от подаването им да изпрати в НАЦИД оригиналите на документите по чл. 8, ал. 1, т. 2 - 5. Ако до 30-ия ден от подаване на заявлението тези документи не са представени, заявлението се счита за оттеглено и процедурата се прекратява.

Чл. 9. (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм. изцяло, бр. 59 от 2010 г.) (1) Комисията по чл. 7, ал. 2 има следните функции:

1. анализира представените дипломи за висше образование и другите документи, свързани с признаването му;

2. изисква допълнителна информация и/или документи от лицето, което следва да ги представи в срок, определен от комисията, но не по-дълъг от два месеца считано от датата на съобщаването

3. отправя искане за допълнителна информация от висшето училище, издало дипломата за висше образование, или от компетентните органи на държавата, в която е придобито висшето образование;

4. извършва експертна оценка на представените документи

5. представя на министъра на образованието, младежта и науката или на упълномощено от него длъжностно лице не по-късно от една седмица след провеждане на своето заседание протокола, който съдържа становище по представените за признаване дипломи.

(2) Комисията разглежда направеното искане за признаване на висше образование в срок два месеца считано от датата на представяне на всички необходими документи. Срокът може да се удължи еднократно с времето, необходимо за получаване на отговор на искането по ал. 1, т. 3.

Чл. 10. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2010 г.) (1) (Предишен текст на чл. 10, изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Процедурата по признаването на висше образование включва следните етапи:

1. проверка на автентичността на документите по чл. 8;

2. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) сравняване на данните от дипломата и другите представени документи с държавните изисквания за придобиване на висше образование в Република България;

3. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм. изцяло, бр. 59 от 2010 г.) вземане на решение за признаване на образователно-квалификационна степен на висшето образование с професионална квалификация, когато тя е посочена в дипломата, за отказ то да бъде признато или за прекратяване на процедурата;

4. издаване на удостоверение по образец съгласно приложението.

(2) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Удостоверението по ал. 1, т. 4 или отказът да бъде признато висше образование се подписват от министъра на образованието, младежта и науката или от упълномощено от него длъжностно лице.

(3) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) Заявителят има право да му бъде издадено и електронно удостоверение, подписано с електронен подпис, ако е направил такова искане.

Чл. 11. (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) (1) Признаването на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, се извършва чрез сравняване на данните от представените документи и установените изисквания за придобиване на висше образование по същата и/или по сродна специалност в българските висши училища.

(2) При признаването на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, се отчитат следните показатели:

1. начин на приемане на студентите;

2. продължителност на обучението;

3. (доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) общ хорариум на изучаваните учебни дисциплини и/или придобити кредити;

4. съотношение на учебните дисциплини и на техните хорариуми, които осигуряват фундаменталната, специалната и специализиращата подготовка;

5. съотношение на учебните дисциплини и на техните хорариуми, които осигуряват теоретичната и практическата подготовка;

6. (нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) резултатите от обучението като съвкупност от придобитите знания, умения и компетентности през периода на обучение;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) начин на дипломиране.

(3) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Признаването на висше образование се извършва в съответствие с придобитата образователно-квалификационна степен, удостоверена с представените документи по чл. 4, ал. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Когато в документите по чл. 4, ал. 1 не е посочена образователната степен, комисията взема решение на коя образователно-квалификационна степен съответства придобитото висше образование съгласно българското законодателство.

Чл. 12. (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; доп., бр. 59 от 2010 г.) (1) Признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, се отказва, когато:

1. се установят съществени различия между данните от представените документи и установените изисквания за придобиване на висше образование по същата и/или по сродна специалност в българските висши училища;

2. дипломата е издадена от чуждестранно висше училище, което не е признато от компетентен държавен орган на съответната страна за част от системата ѝ за светско висше образование.

3. (нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) след извършване на проверка се установи, че висшето училище не е издало представения документ, удостоверяващ завършено висше образование.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) Отказът по ал. 1 се мотивира. В отказа за признаване на висше образование по ал. 1, т. 1 може да се включи препоръка за възможните мерки, които лицето да предприеме, за да получи признаване на по-късен етап, включително полагане на допълнителни изпити.

(3) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Отказът по ал. 1 подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 13. (Изм. изцяло - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм. изцяло, бр. 59 от 2010 г.) (1) Процедурата по признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, се прекратява:

1. по писмено искане на заявителя или на упълномощеното от него лице;
2. в случаите на непредставяне в определения срок на оригиналите на документите, изискуеми по чл. 8, ал. 6, изречение второ;
3. в случаите на непредставяне в определения срок на изискуемите по чл. 9, ал. 1, т. 2 документи.

(2) Процедурата по признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, се прекратява със заповед на министъра на образованието, младежта и науката или на упълномощено от него длъжностно лице.

Чл. 14. (1) Удостоверението по чл. 10, т. 4 важи само на територията на Република България и не осигурява на притежателя си права, които той може да ползва в отношенията си с трети страни.

(2) Удостоверението е защитено от фалшификации със специфичен знак.

Раздел IIa

Поправка на очевидна фактическа грешка. Издаване на дубликат на удостоверение. Обезсилване на удостоверение (Нов - ДВ, бр. 59 от 2010 г.)

Чл. 14а. (1) Служебно или по молба на заинтересуваното лице може да се поправят очевидни фактически грешки, допуснати в удостоверението по чл. 10, ал. 1, т. 4.

(2) Заинтересуваното лице или лице, упълномощено от него, подава заявление по образец, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката. Заявлението се подава в НАЦИД или по електронен път, подписано с универсален електронен подпис.

(3) В случай че производството се инициира служебно, заинтересуваното лице се уведомява.

(4) Решението за поправка на издаденото удостоверение подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. След влизането му в сила заинтересуваното лице връща оригинала на поправеното удостоверение и му се издава ново удостоверение, в което е отразена поправката. Поправеното удостоверение се унищожавя.

Чл. 14б. (1) Ако издаденото удостоверение по чл. 10, ал. 1, т. 4 бъде изгубено или унищожено, министърът на образованието, младежта и науката по заявление на заинтересуваното лице издава дубликат.

(2) Заявлението на заинтересуваното лице се подава по образец, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката, в НАЦИД или по електронен път, подписано с универсален електронен подпис.

Чл. 14в. (1) Ако с влязъл в сила съдебен акт бъде установена неистинността на някой от документите, послужили за основание за издаване на удостоверението, издаденото удостоверение се обезсилва с акт на министъра на образованието, младежта и науката.

(2) Производството по обезсилване на издадени удостоверения се извършва служебно или по искане на заинтересувано лице.

Раздел III

Признаване на периоди на обучение, завършени в чуждестранни висши училища

Чл. 15. (1) Признаване на периоди на обучение означава установяване на съответствието на част от програма за висше образование, която е била оценена и документирана от чуждестранно висше училище, с програмата на българското висше училище, в което се иска признаване.

(2) Висшето училище организира дейността по признаване на периоди на обучение при условия и по ред, определени в правилника за устройството и дейността

му, и при спазване на установените изисквания за придобиване на висше образование по същата и/или по сродна специалност в българските висши училища.

Чл. 16. При установяване на съществени различия висшето училище уведомява лицето за възможните мерки, които то може да вземе, за да получи признаване на по-късен етап, включително полагане на допълнителни изпити.

Раздел IV

Информационно осигуряване на дейността по признаване на придобито висше образование и на завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; доп., бр. 59 от 2010 г.) (1) (Изм. изцяло - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Дейността по признаване на придобито висше образование и на завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища се подпомага от Националният център за информация и документация, който изпълнява функциите на Национален информационен център за академично признаване и мобилност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Националният информационен център за академично признаване и мобилност е член на Европейските мрежи ENIC/NARIC.

(3) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) За изпълнението на дейностите във връзка с академичното признаване НАЦИД създава и поддържа Единна информационна система за академично признаване (ЕИС).

Чл. 18. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2010 г.) Националният център за академично признаване и мобилност:

1. предоставя на компетентните органи на страните по Конвенцията за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование в европейския регион (ДВ, бр. 51 от 2000 г.), на чуждестранни висши училища и на граждани информация за системата на висшето образование в Република България;

2. събира, обобщава и предоставя на компетентните национални органи, на висши училища и на граждани информация за системите на висшето образование на страните по конвенцията;

3. (Изм. изцяло - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) информира комисията по чл. 7, ал. 2 за основните документи, приети от Европейските мрежи ENIC/NARIC и отнасящи се до академичното признаване, както и за решенията на годишните пленарни сесии на мрежите;

4. информира комисията по чл. 7, ал. 2 за решенията на Комитета по прилагане на конвенцията, както и за утвърдените от него документи;

5. при поискване информира български и чуждестранни институции и граждани за държавните изисквания за признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища.

6. (нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм., бр. 59 от 2010 г.) поддържа електронна база данни с публичен достъп за подадените заявления за признаване на висше образование и за издадените удостоверения и отказите за признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища.

7. (нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) поддържа електронна база данни и осигурява достъп до подписаните с електронен подпис удостоверения за признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища;

8. (нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) поддържа електронна база данни на обезсилените удостоверения за признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Лица, които по независещи от тях причини, като природни бедствия, крупни аварии или военни действия на територията на държавата, в която са се обучавали, не могат да представят диплома за висше образование или документ, удостоверяващ завършен период на обучение, могат да поискат установяване на тези факти от съда по реда на Гражданския процесуален кодекс.

§ 2. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) (1) (предишен текст пар. 2 - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Упражняване на професии на основата на признато по реда на наредбата висше образование се урежда при условия и по ред, определени със закон или с друг нормативен акт.

(2) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2009 г.) Признаването на професионална квалификация за упражняването на регулирана професия на територията на Република България се извършва по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. (1) Министърът на образованието, младежта и науката определя състава на комисията по чл. 7, ал. 2 до 2 месеца от влизането в сила на наредбата.

(2) Първото заседание на комисията по чл. 7, ал. 2 се провежда най-късно до 3 месеца след влизането в сила на наредбата.

§ 4. Наредбата се издава на основание чл. 9, ал. 3, т. 9 от Закона за висшето образование.

**Приложение към чл. 10, ал. 1, т. 4
(Изм. изцяло - ДВ, бр. 25 от 2009 г.)**

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА
И НАУКАТА

УДОСТОВЕРЕНИЕ

На основание чл. 10, ал. 2, т. 4 от Закона за висшето образование признавам висше образование на

.....
.....

(име, презиме, фамилия, ЕГН/личен или друг идентификационен номер на чужденеца от документа за самоличност, дата и място на раждане, гражданство)

на образователно-квалификационна степен

.....

(професионален бакалавър, бакалавър, магистър)

по

(специалност)

с професионална квалификация.....

..... ,

завършил/завършила

(специалност)

.....

(степен на висшето образование)

В

(наименование на чуждестранното висше училище)

В

(наименование на държавата, в която е завършено висшето образование)

Министър:

* *Удостоверението важи на територията на Република България.*

** *Удостоверението не дава достъп до професии, за упражняването на които съществуват специални изисквания, определени със закон или с друг нормативен акт.*

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ към

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 150 на МС от 26.07.2010 г. за изменение и допълнение на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, приета с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2000 г.

(ДВ, бр. 59 от 2010 г.)

§ 11. Постъпилите преди влизането в сила на постановлението заявления за признаване на висше образование, за които няма издадени удостоверения или откази на органа по признаването, се разглеждат по досегашния ред.

§ 12. Процедурите по ал. 1, за които са налице основанията по чл. 7а, ал. 1, т. 1 и 2 от Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, се прекратяват със заповед на министъра на образованието, младежта и науката или на упълномощено от него длъжностно лице.